

VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
RELIGIJOTYROS METODOLOGIJOS: ISTORINĖ PERSPEKTYVA	Etnologija, 07H	VU	Azijos ir transkultūrinių studijų institutas
Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	10	konsultacijos:	10
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	10
Kreditų skaičius:	7,5		
Dalyko anotacija			
<p>Dalyko tikslas – supažindinti doktorantus su religijų tyrinėjimo disciplinos geneze ir raida nuo antikos laikų ligi šių dienų atskleidžiant kaip vyko atsiribojimas nuo konfesinės teologinės perspektyvos ir kaip, vis daugiau pažįstant neeuropines religines tradicijas, formavosi akademinės religijos studijos. Bus atskleidžiamas paties „religijos“ termino definicijų problema ir interpretacijų įvairovė. Doktorantai susipažins su pagrindinėmis religijotyros kryptimis ir mokyklomis: lingvistine, sociologine, psichologine, antropologine, kultūrologine, fenomenologine, pokolonijine ir kt. Paskaitų ir seminarų metu bus analizuojamas religijų tyrimo turinys ir pamatinė problematika, metodologiniai religijotyros principai, religinio elgesio ir patyrimo paradigmos, religinio autoriteto tipai, religinės bendrijos samprata.</p>			
<p>Dalyko siekiniai ir kompetencijos: doktorantai išmanys kompleksinę pokolonijinių studijų prigimtį ir santykį su kitomis disciplinomis bei tarpdisciplininiais laukais. Pažins religijų raidos dėsningumus ir stadijas, religijotyros ir teologijos santykį, lyginamąjį ir istorinį religijotyros principus, religinės kalbos, religijos funkcijų ir socialinio vaidmens bei religijos sąveikos su kultūra problemas. Doktorantai sugebės, analizuoti ir kritiškai įvertinti lokalių ir neeuropinių religijų įtaką religijotyros disciplinos formavimuisi, galės identifikuoti vyraujančius Europinius stereotipinius religinio kitoniškumo vertinimus, legitimavusius kolonijinį santykį su kitomis religinėmis tradicijomis. Įvairių religijotyrynių mokyklų suformuotų skirtingų prieigų ir metodų pažinimas padės doktorantams juos pasirinkti ir taikyti savo tyrimuose bei darbuose. Bus ugdomi tarpdisciplininiai į problemą orientuoti analizės gebėjimai ir plečiami kognityviniai bei komunikaciniai įgūdžiai padedantys adekvačiau suvokti religinę įvairovę ir kitoniškumą.</p>			
<p>Kurso turinys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Antikinė religijų samprata; 2. Ankstyvoji krikščionybė apie religijas; 3. Religijos samprata viduramžiais; 4. Renesansas ir reformacija apie religijas; 5. Švietimo amžiaus perspektyva; 6. Č. Darvino evoliucionizmas ir H. Spenceris; 7. M. Mulleris ir lingvistinė religijotyra; 8. Ankstyvoji antropologija – J. Lubockas, E. B. Tayloras; 9. A. Langas ir religijos iracionalizmas; 10. R. R. Marettas ir manizmas; 			

11. Totemizmo samprata: J. F. M'Lennanas ir R. Smithas;
12. E. Durkheimio sociologinis religijotyros metodas;
13. J. G. Frazeris apie magiją;
14. A. van Gennepas apie apeiginius virsmus ir iniciacijas;
15. Religijos psichologijos formavimasis (J. H. Leuba, E. D. Starbuckas);
16. W. Jamesas ir jo religinio patyrimo samprata;
17. J. B. Pratto metodologinės nuostatos;
18. Religijotyros ir teologijos konfliktas: Gottingeno mokykla;
19. Misionieriškas J.N. Farquharo požiūris;
20. N. Soderblomo metodologija;
21. R. Otto šventybės fenomeno, numinozinio patyrimo samprata;
22. B. Malinowskio socialinė antropologija ir A.R. Radcliffe-Browno funkcionalizmas;
23. M. Weberio religijos sociologija;
24. Kultūrinis-istorinis etnologijos metodas ir jo atstovai;
25. P. W. Schmidtas ir pirmųjų monoteizmo idėja;
26. Z. Freudo religijos samprata;
27. C. G. Jungas ir archetipinė psichologija;
28. Mistizmo fenomenas ir jo tyrinėjimai;
29. G. van der Leewas ir religijos fenomenologijos principai;
30. Deskriptyvios fenomenologijos raida Skandinavijoje: E. Lehmannas, W. B. Kristensenas;
31. F. Heilerio fenomenologinė religijų klasifikacija;
32. M. Eliade ir R. Pettazzonis: fenomenologinė religijų istorija;
33. Šventybės "geografija" ir hierofanijos (M. Eliade);
34. Religinis patyrimas šiuolaikinės transpersonalinės psichologijos perspektyvoje;
35. Pokolonijinis žvilgsnis į religijos tyrimus.
36. Religija postmodernistiniame kontekste.

Literatūra

Pagrindinė literatūra:

1. Eric J. Sharpe. *Comparative Religion. A History*, Illinois: Open Court, 1986.
2. *Exploring Religious Meaning*, ed. Robert C. Monk, New Jersey: Prentice Hall, 1994.
3. Walter H. Capps. *Religious Studies: The Making of a Discipline*, Minneapolis: Fortress Press, 1995.
4. John R. Hinnells (ed.). *The Routledge Companion to the Study of Religion*. Abingdon: Routledge, 2005.
5. Fitzgerald, Timothy. *The Ideology of Religious Studies*. Oxford: Oxford University Press. 2000.
6. McCutcheon, Russell T. *Critics Not Caretakers: Redefining the Public Study of Religion*. Albany: State University of New York Press, 2001.
7. David M. Wulff. *Psychology of Religions: Classic and Contemporary*, NL: John Wiley and Sons, Inc., 1997.

Papildoma literatūra:

1. Mircea Eliade, Jones Lindsay (eds.). *Encyclopedia of Religion*, 15 Volumes, Macmillan Reference USA; 2nd edition, 2004.

2. Robert A. Segal (ed.). *The Blackwell Companion to the Study of Religion*. Blackwell Pub. 2006.
3. *Imagining Otherness: Postcolonial Perspective to Indian Religious Culture*, Vilnius: Kronta, 2007
4. *The Insider/ Outsider Problem in the Study of Religion: A Reader*, Ed. by Russell T. McCutcheon, London and New York: Cassell, 1999.
5. Olson, Carl. *The Allure of Decadent Thinking: Religious Studies and the Challenge of Postmodernism*, Oxford University Press, 2013.
6. A. Beinorius, *Imagining Otherness: Postcolonial Perspective to Indian Religious Culture*, Vilnius: Kronta, 2007.
7. Jonathan Z. Smith. *Imagining Religion: From Babylon to Jonestown*, Chicago: University of Chicago Press, 1985.
8. Richard E. King, *Orientalism and Religion: Postcolonial Theory, India and 'the Mystic East'*. Routledge, 1999.
9. C.G. Jung. *Psychology and Religion: West and East*, Princeton University Press, 1969.
10. M. Eliade. *Šventybė ir pasaulietišumas*, Vilnius: Mintis, ALK, 1997.
11. M. Weber. *Religijos sociologija*, Vilnius: Pradai, 2000.

Konsultuojantys dėstytojai:
vardas, pavardė,
mokslo laipsnis

Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus:

Audrius Beinorius,
prof.dr. (HP)

1. "Transformations of the Social and Religious Status of Indian Astrologer at the Royal Court", in *Astrology in Time and Place: Cross-Cultural Questions in the History of Astrology*. Ed. by Nicolas Campion and Dorian Gieseler Greenbaum, Cambridge Scholars Publishing, 2016, pp. 53-66. ISBN (10) 1-4438-8381-6.
2. "Tarp theosis ir psychosis: indų misticismas psichoanalitinėje paradigmoje", in *Psichoanalizės fenomeno interpretacijos*. Sud. V. Rubavičius, A. Andrijauskas, Vilnius: LKTI, 2016, pp. 182-199. ISBN 978-609-8014-18-1.
3. „Лунные созвездия (накшатры) и традиция наречения имени в Древней Индии“, in *Зографский сборник*. Вып. 5, Отв. ред. М.Ф. Альбедиль, Я.В. Васильков. СПб.: Музей антропологии и этнографии Российской академия наук, 2016, с. 88-107. ISBN 978-5-88431-317-0.
4. "Tracing the Will of the Stars: Indian Astrology and Divination About Natural Disasters and Threats", in *Historical Disaster Experiences: Towards a Comparative and Transcultural History of Disasters Across Asia and Europe*, (Ed.) Schenk, Gerrit Jasper, Springer International Publishing AG, 2017, pp. 223-239. ISBN: 978-3-319-49162-274.
5. "Joginės percepcijos (*yogipratyakṣa*) kontroversija Indiškose epistemologijos kontekste“, *PROBLEMOS* 2017, Vol. 92, pp.129-142. ISSN 2424-6158.
<https://www.zurnalai.vu.lt/problems/article/view/10908>
6. „Budistinė joginės percepcijos (*yogipratyakṣa*) apologija Indijoje (Indian Buddhist Apologia of Yogic Perception (*yogipratyakṣa*))“, *Problemos*, 2018, Nr. 93. p. 35-46. ISSN 2424-6158.
<https://www.zurnalai.vu.lt/problems/article/view/11936>
7. "Понятие «иллюзии» в индийской эпистемологии (Conception of

	<p>Illusions in Indian Philosophy)” in <i>Mitrasampradānam: A Collection of Papers in the honour of Yaroslav Vassilkov</i>, (eds.) M.F. Albedil, N.Yanchevskaya, Saint Petersburg: Peter the Great Museum of Anthropology and Ethnology (Kunstkamera), 2018, pp. 399-417. ISBN 978-5-88431-366-8. (In Russian)</p> <p>8. “Pulkininkas Nikolajus Kordaševskis – lietuviškasis pėdsakas N. Rericho transhimalajų ekspedicijoje (Colonel Nikolai Kordashevski: Lithuanian trace in N. Roerich’s Transhimalayan expedition)”, in <i>Rytai–Vakarai: komparatyvistinės studijos T. XIII: Paulius Normantas: kelionės į tolimas, ėjimas į save</i>. Sudarytoja ir mokslinė redaktorė doc. dr. Odeta Žukauskienė. Vilnius: LKTI 2019, pp.192-224; ISBN 978-609-8231-11-3</p> <p>9. „Tantra Indijos kultūroje ir kolonijinėje imaginacijoje“ (Tantra in Indian Culture and Colonial Imagination), in <i>LOGOS</i>, 2019 (Liepąrugpjūtis) Nr. 100, pp. 168-178; https://doi.org/10.24101/logos.2019.61</p> <p>10. “Seksas ir nušvitimas: modernioji tantras percepcija Indijoje ir Vakaruose” (Sex and Enlightenment: The Modern Perception of Tantra in India and the West), in <i>LOGOS</i>, 2019; pp.64-76. https://doi.org/10.24101/logos.2019.73</p> <p>11. “M. Heideggeris, būtis ir Indijos filosofija: kelios galimos sąsajos” (Heidegger, Being and Indian Philosophy: Some Conceivable Parallels), in <i>Išsūkis metafizikai: Lietuviškos Heideggerio interpretacijos</i>. Sudarytojas ir mokslinis redaktorius akad. Antanas Andrijauskas, Vilnius: LKTI, 2019, pp. 496-511, ISBN 978-609-8231-17-5.</p> <p>12. “Sanskrit and Lithuania: On Linguistic, Religious and Cultural Proximity”, in <i>Sanskrit and European Languages</i>. Ed. Prof. Shashi Bala, New Delhi: Bharatiya Vidya Bhavan, 2020, pp. 28-58. ISBN 978-81-938679-8-3.</p> <p>13. “Psychoanalytic theory in postcolonial discourse: comparing Octave Mannoni, Frantz Fanon and Homi K. Bhaba.”, in <i>Dialogue and Universalism</i>, Warsaw, Polish Academy of Sciences, No.3/2020, pp.123-140. ISSN 1234-5792</p> <p>14. Beinorius, Audrius; Berniūnas, Renatas; Dranseika, Vilius; Silius, Vytis; Rimkevičius, Paulius. „The weirdness of belief in free will“, <i>Consciousness and cognition</i>. San Diego, CA : Academic Press. ISSN 1053-8100. eISSN 1090-2376. 2021, vol. 87, art. no. 103054, p. [1-15]. (DOI: 10.1016/j.concog.2020.103054)</p>
--	--

Atnaujinta ir patvirtinta VU, LLTI ir LMTA etnologijos doktorantūros komiteto 2022 m. spalio m. 26 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-11

Doktorantūros komiteto pirmininkė

dr. Daiva Vaitkevičienė